

Tartu Ülikooli Raamatukogu
1802

aalilised reisid

KALENDER 2006

Maalilised reisirid

Kauged paigad ja kuulsad linnad on inimeste meeli erutanud aastasadu. Kes oli ettevõtlikum ja sihikindlam, rändas maailmas ise ringi ja vaatas need oma silmaga üle. Kes endale reisimist lubada ei saanud, võis seda teha kujutlusvõimet kasutades, kuulates teiste mälestusi või lugedes nende reisikirjeldusi. Ja mis kõige parem – uusi kohti võis avastada ning silmaringi laiendada läbi teiste silmade, saades reisielamusi vaatealbumeid ja gravüürikogumikke imetledes.

18. sajandi keskpaiku omandas reisimine laiema kandepinna kui kunagi varem. Selles väljendus valgustusajastule iseloomulik soov teada saada ning uurida uut läbi isikliku kogemuse, samas ka tahe seda teistega jagada. Reisiliteratuurist sai perioodi armastatumaid kirjandusžanre ning looduskaunidusi ja arhitektuurilisi vaatamisväärsusi kujutavate kohavaadete produktsioon omandas varasemaga võrreldes hoopis uued mõõtmed. Raamatu- ja kunstikaubanduses said „maalilised reisirid“ menukaks müügiartiklids, mis on ilmselgeks märgiks sellest, et vajadus taolise teabe järele oli suur.

„Maaliliste reisiride“ kõrgaeg kestis 18. sajandi lõpust järgmise sajandi keskpaigani. Kunstnike poolt loodud maalid ja graafilised lehed olid ühelt poolt reisidel kogutud visuaalse informatsiooni talletused, teisalt kogetu ning nähtu vahendajad ja tutvustajad, seda eriti teaduslike uurimisretkede publikatsioonide puhul. Enda jaoks avastati nii kodust Euroopat – ilmusid mahukad ja põhjalikud koguteosed erinevate riikide looduse, kultuuri, ajaloo ning olustiku kohta – kui ka kaugeid, seni valdavalt vaid koloniaalpoliitika huviorbiiti jäänud maid. Suuretiraazilised illustreeritud väljaanded tõid laia maailma koju kätte kõigile, kes sellest vähegi osa tahtsid saada.

Tartu Ülikooli Raamatukogu 2006. aasta kalender võimaldab aasta jooksul rännata Itaalias, Šveitsis, Saksamaal, Egiptuses ja kaugemalgi – seigelda ajas ja ruumis läbi piltide. Kui aasta lõpeb, võib kalendri pildiosa seada raamatukogu varasemate kalendrite ritta või – miks mitte asetada see hoopis vaatealbumite riiulisse.

Koostaja

Picturesque Travels

Far-off lands and famous cities have fascinated people for centuries. The more adventurous and purposeful went travelling themselves to see the world with their own eyes. Those who could not afford it were able to go on imaginary trips by listening to memories of travellers or by reading their travel accounts. And the best thing about it – one could discover new places and extend one's horizon through the eyes of others by admiring picture albums and print collections.

In the mid-18th century, travelling became more popular than ever before. This fact reveals a characteristic feature of the Enlightenment – the wish to learn and study something new through personal experience, but also to share the knowledge with others. Travel literature emerged as one of the favourite literary genres of the period, and there was an unprecedented increase in the production of pictures of scenic landscapes and architectural sights. In book and art trade, “picturesque travels” became a success in terms of sales, which clearly indicated the great necessity for this kind of information.

The peak period of “picturesque travels” lasted from the late 18th to the mid-19th century. On the one hand, the paintings and graphic sheets preserved the visual information that had been gathered; on the other hand, they mediated and introduced what had been experienced and seen, particularly so in the case of publications of exploring expeditions. People discovered for themselves both the familiar Europe – voluminous and profound works on the nature, culture, history and everyday life of different countries appeared – and far-off lands, which had been objects of interest mostly for colonial politicians so far. Illustrated publications printed in large numbers brought the world home to anyone who wished to see it.

During the year 2006, the calendar pictures take you on adventurous trips to Italy, Switzerland, Germany, Egypt and even farther. At the end of the year, you can keep the pictorial part and set it beside the previous calendars of Tartu University Library or – why not place it on your shelf of picture albums?

Compiler

Lehvikukujundus Rooma vaadetega: Colosseum ning Sant'Angelo kindlus ja sild. 18. sajand. Guašš, pärgament.
 Fan design with views of Rome: the Colosseum and Castel Sant'Angelo with the Bridge. 18th century. Gouache, parchment.

2006

Jaauuar / January

NÄDAL WEEK	ESMASPÄEV MONDAY	TEISIPÄEV TUESDAY	KOLMAPÄEV WEDNESDAY	NELJAPÄEV THURSDAY	REEDE FRIDAY	LAUPÄEV SATURDAY	PÜHAPÄEV SUNDAY
52							1 Uusaasta
1	2	3	4	5	6 Kolmekuningapäev	7 Kanutipäev	8
2	9	10	11	12	13	14 Taliharjapäev	15
3	16	17 Tõnisepäev	18	19	20	21	22
4	23	24	25 Paavlipäev	26	27 Holokausti ohvrite mälestuspäev	28	29
5	30	31					

Lehvikukujundus Rooma vaadetega: Colosseum ning Sant'Angelo kindlus ja sild. 18. sajand. Guašš, pärgament. ÜR 3579 ja 3580

Rooma suurima amfiteatri Colosseumi ehitamist alustati keiser Vespasianuse valitsemisajal 72. aastal. Kaheksa aastat hiljem avati see enam kui 50 tuhat pealtvaatajat mahutav hiidrajatis suurejooneliste, sada päeva kestnud võitlusmängudega. „Leiba ja tsirkust“ pakuti Colosseumis keisririigi lõpuni.

Sant'Angelo kindlus valmis 139. aastal keiser Hadrianuse mausoleumina, 271. aastal muudeti see kindluseks, hiljem on ehitis kandnud nii vangla kui ka paavstide varjupaiga funktsioone. Nime sai kindlus peangel Miikaeli järgi: 590. aasta katku ajal olevat Miikael end ilmutanud mausoleumi kohal mõõka tuppe pannes, mis tähistas linna haaranud katku-epideemia lõppemist.

Fan design with views of Rome: the Colosseum and Castel Sant'Angelo with the Bridge. 18th century. Gouache, parchment. ÜR 3579 and 3580

The construction of the Colosseum, the largest amphitheatre in Rome, began under the Emperor Vespasian in AD 72. Eight years later, this huge building, capable of seating more than 50,000 spectators, was opened with spectacular fighting games that lasted for 100 days. “Bread and circuses” were offered in the Colosseum until the end of the empire.

Castel Sant'Angelo was completed as a mausoleum for the Emperor Hadrian in AD 139. It was converted into a fortress in AD 217, later on it was also used as a prison and as an asylum for popes. The castle was named after St. Michael the Archangel: during the plague of 590, he is said to have appeared above the mausoleum and sheathed his sword, signifying the end of the plague that was ravaging the city.

Merre viskuv karu (J. Rossi järgi). 1820. Akvatinta, akvarell.
A bear plunging into the sea (after J. Ross). 1820. Aquatint, water colour.

2006

Veebruar / February

NÄDAL
WEEK

ESMASPÄEV
MONDAY

TEISIPÄEV
TUESDAY

KOLMAPÄEV
WEDNESDAY

NELJAPÄEV
THURSDAY

REEDE
FRIDAY

LAUPÄEV
SATURDAY

PÜHAPÄEV
SUNDAY

5

1

2

Tartu rahulepingu aastapäev;
küünlapäev

3

4

5

6

6

7

8

9

Luuvalupäev

10

11

12

7

13

14

Valentinipäev

15

16

Leedu iseseisvuspäev

17

18

19

8

20

21

22

Peetripäev

23

24

Iseseisvuspäev;
madisepäev

25

26

9

27

28

Vastlapäev

Merre viskuv karu (J. Rossi järgi). 1820. Akvatinta, akvarell. Raamatus: J. Ross. Entdeckungsreise unter den Befehlen der Britischen Admiralität mit den königlichen Schiffen Isabella und Alexander um Baffins-Bay auszuforschen und die Möglichkeit einer nordwestlichen Durchfahrt zu untersuchen. Leipzig, 1820.

Briti polaaruurija John Ross (1777-1856) alustas 1818. aastal ekspeditsiooni Arktikasse, leidmaks mereteed Atlandi ookeanist Vaiksesse ookeani (nn Loodeväila-otsingud). Oma reisil jõudiski Ross läbi Baffini lahe Smithi, Jonesi ja Lancasteri väinani, kuid pidas neid ekslikult läbimatuteks ning pöördus Inglismaale tagasi. Reisipäevikute põhjal ilmus Londonis juba järgmisel aastal Rossi joonistuste järgi valminud gravüüridega illustreeritud reisikiri, aasta hiljem Leipzgis selle saksakeelne tõlge.

A bear plunging into the sea (after J. Ross). 1820. Aquatint, water colour. In: J. Ross. Entdeckungsreise unter den Befehlen der Britischen Admiralität mit den königlichen Schiffen Isabella und Alexander um Baffins-Bay auszuforschen und die Möglichkeit einer nordwestlichen Durchfahrt zu untersuchen. Leipzig, 1820.

The British explorer John Ross (1777-1856) went on an Arctic expedition in 1818 to find a seaway from the Atlantic to the Pacific Ocean (the so-called search for the Northwest Passage). He passed Baffin Bay and did reach Smith, Jones and Lancaster Sounds, but mistakenly thought they were unnavigable and returned to England. On the basis of Ross's travel diaries, a travel book illustrated with prints made after his drawings was published in London in 1819. A year later the German translation appeared in Leipzig.

Caroline Lose. Vaade Milano toomkiriku fassaadile ja lõunaküljele (Fr. Lose järgi). 1816. Akvatinta, akvarell.
Caroline Lose. Front and southern view of the Milan Cathedral (after Fr. Lose). 1816. Aquatint, water colour.

2006

Märts / March

NÄDAL WEEK	ESMASPÄEV MONDAY	TEISIPÄEV TUESDAY	KOLMAPÄEV WEDNESDAY	NELJAPÄEV THURSDAY	REEDE FRIDAY	LAUPÄEV SATURDAY	PÜHAPÄEV SUNDAY
9			1 Tuhkapäev	2	3	4	5
10	6	7	8 Rahvusvaheline naistepäev	9	10	11	12 Korjusepäev
11	13	14 Emakeelepäev	15	16	17 Käädripäev	18	19
12	20 Kevade algus kell 20.26	21 Pendipäev	22	23	24	25 Paastumaarjapäev	26 Üleminek suveajale
13	27	28	29	30	31		

25. märts - Skytte päev Tartu Ülikoolis. Liivimaa kindralkuberner Johan Skytte (1577-1645) oli *Academia Dorpatensis*'e asutamise algataja ja ülikooli esimene kantsler
25 March - Skytte Day at the University of Tartu. Johan Skytte (1577-1645), the Governor General of Livonia, initiated the foundation of *Academia Dorpatensis* and was its first Chancellor

Caroline Lose. Vaade Milano toomkiriku fassaadile ja lõunaküljele (Fr. Lose järgi). 1816. Akvatinta, akvarell. ÜR 1726

Milano toomkiriku ehitamist alustati 1386. aastal. See on suurim gooti stiilis kirik Itaalias. Valgest marmorist katedraali katust ehivad sajad ehistornikesed ning tuhanded kujud, üle kõigi kõrgub Neitsi Maarja kuju, nn Madonnina – Milano linna sümbol.

19. sajandi alguses Milanos tegutsenud kunstnikepaar Caroline ja Friedrich Lose löid arvukalt sarju ja üksiklehti Itaalia linnade ja maastike vaadetega: Friedrich maalis natuuri järgi akvarelle, Caroline söövitask vaated vaske ning koloreeris gravüürid.

Caroline Lose. Front and southern view of the Milan Cathedral (after Fr. Lose). 1816. Aquatint, water colour. ÜR 1726

The construction of the Milan Cathedral began in 1386. Built of white marble, it is the largest Gothic church in Italy. The roof of the Cathedral is decorated with hundreds of pinnacles and thousands of statues, topped with the golden statue of the Virgin Mary, the so-called “Madonnina” – the symbol of the city of Milan.

The artists Caroline and Friedrich Lose, a married couple working in Milan in the early 19th century, created numerous series and single sheets with views of Italian cities and landscapes: Friedrich painted water colours from nature, Caroline etched the views and hand-coloured the prints.

J. H. Newton. Ramses II kolossaalbüsti vedamine Briti Muuseumisse 1816. aastal (G. B. Belzoni järgi). 1822. Värviline litograafia.
J. H. Newton. The transportation of the colossal bust of Ramesses II to the British Museum in 1816
(after G. B. Belzoni). 1822. Coloured lithograph.

2006

Aprill / April

NÄDAL WEEK	ESMASPÄEV MONDAY	TEISIPÄEV TUESDAY	KOLMAPÄEV WEDNESDAY	NELJAPÄEV THURSDAY	REEDE FRIDAY	LAUPÄEV SATURDAY	PÜHAPÄEV SUNDAY
13						1 Karjalaskepäev	2
14	3	4	5	6	7	8	9 Palmipuudepüha
15	10	11	12	13	14 Suur reede; künnipäev	15	16 Esimene ülestõusmispüha
16	17 Teine ülestõusmispüha	18	19	20	21	22	23 Rahvusvaheline raamatupäev; jüripäev
17	24	25 Markusepäev	26	27	28	29	30

J. H. Newton. Ramses II kolossaalbüsti vedamine Briti Muuseumisse 1816. aastal (G. B. Belzoni järgi). 1822. Värviline lito. Albumis: Six New Plates Illustrative of the Researches and Operations of G. Belzoni in Egypt and Nubia. London, 1822.

1816. aastal sai itaalia päritolu seikleja ja rändur Giovanni Battista Belzoni (1778-1823) Briti valitsuselt loa ja rahalise toetuse Ramses II (nn Noorema Memnoni) kuju toomiseks tema hauatemplist Teebas Briti Muuseumisse. Üle seitsme tonni kaaluv büst on tänini muuseumi Egiptuse kollektsiooni suurimaid eksponaate. Napoleoni Egiptuse-retke aegu (1798-1799) olevat ka prantslased üritanud büsti kaasa viia, kuid ebaõnnestunult. Sellest ajast pärinevat puuritud süvend torso paremas küljes.

J. H. Newton. The transportation of the colossal bust of Ramesses II to the British Museum in 1816 (after G. B. Belzoni). 1822. Coloured lithograph. In: Six New Plates Illustrative of the Researches and Operations of G. Belzoni in Egypt and Nubia. London, 1822.

In 1816, an Italian adventurer and traveller, Giovanni Battista Belzoni (1778-1823), got permission and financial support from the British government to bring the statue of Ramesses II (the so-called Younger Memnon) from his mortuary temple in Thebes to the British Museum. Weighing over seven tons, this bust is one of the largest pieces of the museum's Egyptian collection to this day. During Napoleon's expedition to Egypt (1798-1799), the French are said to have made an attempt to remove the bust, but did not succeed. The drilled hole on the right of the torso is said to date from that time.

J. F. Farington del. R. A. Sadler sculp.

VIEW of BLACK-FRIARS BRIDGE, and ST. PAULS CATHEDRAL.

London: Published by W. Phillips, at the Theatre Royal, Strand.

R. A. Sadler fecit.

Joseph Constantine Stadler. Vaade Blackfriarsi sillale ja Püha Pauluse katedraalile (J. Faringtoni järgi). 1791. Värviline akvatinta.
Joseph Constantine Stadler. View of Blackfriars Bridge and St. Paul's Cathedral (after J. Farington). 1791. Coloured aquatint.

2006

Mai / May

NÄDAL WEEK	ESMASPÄEV MONDAY	TEISIPÄEV TUESDAY	KOLMAPÄEV WEDNESDAY	NELJAPÄEV THURSDAY	REEDE FRIDAY	LAUPÄEV SATURDAY	PÜHAPÄEV SUNDAY
18	1 Kevadpüha; volbripäev	2	3	4	5	6	7
19	8	9 Euroopa päev; nigulapäev	10	11	12	13	14 Emadepäev
20	15	16	17	18	19	20	21
21	22	23	24	25 Urbanipäev	26	27	28
22	29	30	31				

3. mai - Tartu Ülikooli taasavamise 204. aastapäev
4.-6. mai - Tartu kirjandusfestival *Prima Vista* (TÜ Raamatukogu, Eesti Kirjanduse Selts, Tartu Linna Keskraamatukogu)
200 aastat tagasi lõppes raamatute üleviimine uude hoonesse Toomemäel ja varsti avati raamatukogu ukseid lugejatele
3 May - 204th anniversary of the reopening of the University of Tartu
4-6 May - Tartu literary festival *Prima Vista* (Tartu University Library, Estonian Literary Society, Tartu Public Library)
200 years ago, the transport of books to the new library building on Toome Hill was completed and soon it was opened to users

Joseph Constantine Stadler. Vaade Blackfriarsi sillale ja Püha Pauluse katedraalile (J. Faringtoni järgi). 1791. Värviline akvatinta. ÜR 1781

Pärast Londoni Suurt tulekahju 1666. aastal määrati hävinud linnaosa ülesehitustöid juhtima noor Oxfordi astronoom ja arhitekt Christopher Wren. 1710. aastal valmis Wreni projekteeritud uus Püha Pauluse katedraal – suurim mittekatoliiklik kirik maailmas. Esiplaanil laiuv Robert Mylne'i kavandatud esimene Blackfriarsi sild avati ligi 60 aastat hiljem.

Aastatel 1780-1812 Londonis tegutsenud Saksa päritolu graafik Joseph Constantine Stadler töötas mitmetele nimekatele kirjastajatele, nagu J. Boydell, R. Ackermann jt, saavutades tunnustuse peamiselt topograafiliste vaadete reprodutseerimisega värvilises akvatintatehnikas.

Joseph Constantine Stadler. View of Blackfriars Bridge and St. Paul's Cathedral (after J. Farington). 1791. Coloured aquatint. ÜR 1781

After the Great Fire of London in 1666, the young Oxford astronomer and architect Christopher Wren was appointed the supervisor of the reconstruction of the destroyed part of the city. In 1710 his major masterpiece, the new St. Paul's Cathedral – the largest non-Catholic church in the world – was completed. The first Blackfriars Bridge in the foreground, designed by Robert Mylne, was opened nearly 60 years later.

Joseph Constantine Stadler (act. 1780-1812), a graphic artist of German descent, worked in London for several renowned publishers such as J. Boydell, R. Ackermann and others. He is mostly acknowledged for the reproduction of topographical views in coloured aquatint.

Johann Ludwig Aberli. Vaade Erlachile Bielersee ääres. 18. sajandi 2. pool. Ofort, akvarell.
Johann Ludwig Aberli. View of Erlach by Lake Biel. Second half of the 18th century. Etching, water colour.

2006

Juuni / June

NÄDAL WEEK	ESMASPÄEV MONDAY	TEISIPÄEV TUESDAY	KOLMAPÄEV WEDNESDAY	NELJAPÄEV THURSDAY	REEDE FRIDAY	LAUPÄEV SATURDAY	PÜHAPÄEV SUNDAY
22				1 Lastekaitsepäev	2	3	4 Eesti lipu päev; Esimene nelipüha
23	5 Teine nelipüha	6	7	8	9	10	11
24	12	13	14 Leinapäev	15	16	17	18
25	19	20	21 Suve algus kell 15.26	22	23 Võidupüha	24 Jaanipäev	25
26	26	27 Seitsmemagajapäev	28	29 Peetripäev	30		

Johann Ludwig Aberli. Vaade Erlachile Bielersee ääres.
18. sajandi 2. pool. Ofort, akvarell. ÜR 1525

Berni kunstnik Johann Ludwig Aberli (1723-1786) oli üks kuulsamaid Šveitsi maastikumaalijaid. Oma maalide paljundamiseks ja levitamiseks kujundas ta välja nn Aberli stiili, koloreerides graveeritud ja söövitatud kontuurjoonistusi akvarellidega. Maaliste Šveitsi vaadetega gravüürid said väga populaarseks välis-turistide seas.

Johann Ludwig Aberli. View of Erlach by Lake Biel.
Second half of the 18th century. Etching, water colour.
ÜR 1525

The Berne artist Johann Ludwig Aberli (1723-1786) was one of the most famous Swiss landscape painters. To reproduce and distribute his paintings, he developed the so-called Aberli style, which consisted in colouring engraved and etched outline drawings with water colours. His prints depicting picturesque views of Switzerland became very popular with foreign tourists.

Daniel Havell. Turuplats Buenos Aireses (E. E. Vidali järgi). 1820. Akvatinta, akvarell.
Daniel Havell. Market place in Buenos Aires (after E. E. Vidal). 1820. Aquatint, water colour.

2006

Juuli / July

NÄDAL WEEK	ESMASPÄEV MONDAY	TEISIPÄEV TUESDAY	KOLMAPÄEV WEDNESDAY	NELJAPÄEV THURSDAY	REEDE FRIDAY	LAUPÄEV SATURDAY	PÜHAPÄEV SUNDAY
26						1	2 Heinamaarjapäev
27	3	4	5	6	7	8	9
28	10 Seltsmevennapäev	11	12	13 Mareta- ehk karusepäev	14	15	16
29	17	18	19	20	21	22 Madlipäev	23
30	24	25 Jaagupipäev	26 Annepäev	27	28	29 Olevipäev	30
31	31						

Daniel Havell. Turuplats Buenos Aireses (E. E. Vidali järgi). 1820. Akvatinta, akvarell. Raamatus: E. E. Vidal. Picturesque Illustrations of Buenos Ayres and Monte Video. London, 1820.

Inglise joonistaja ja maalikunstnik Emeric Essex Vidal (1791-1861) oli Briti mereväe ohvitser. Aastatel 1816-1818 viibis ta Lõuna-Ameerikas, jäädvustades rohkesti Brasiilia ja Argentina maastikke, linnavaateid ning rahvatüüpe. Kakskümmend neli tema joonistuste järgi valminud koloreeritud akvatintat ilmusid Vidali enda kommentaaridega varustatult esmakordselt 1820. aastal. Need jäid pikaks ajaks inglise kirjastajatele ainsaks illustratiivseks materjaliks regiooni kohta.

Daniel Havell. Market place in Buenos Aires (after E. E. Vidal). 1820. Aquatint, water colour. In: E. E. Vidal. Picturesque Illustrations of Buenos Ayres and Monte Video. London, 1820.

The English draughtsman and painter Emeric Essex Vidal (1791-1861) was a British naval officer. In 1816-1818, he stayed in South America and produced many pictures of Brazilian and Argentinian landscapes, towns and ethnographic types. 24 hand-coloured aquatints after his drawings were first published in 1820, accompanied by Vidal's commentaries. For a long time, they remained the only pictorial material about that region for English publishers.

Georg Melchior Kraus. Kaljutrepp Tähesilla juures Weimari hertsogipargis. 1794. Ofort, akvarell.
 Georg Melchior Kraus. Rock stairs by the Star Bridge in the Duke's Park in Weimar. 1794. Etching, water colour.

2006

August / August

NÄDAL WEEK	ESMASPÄEV MONDAY	TEISIPÄEV TUESDAY	KOLMAPÄEV WEDNESDAY	NELJAPÄEV THURSDAY	REEDE FRIDAY	LAUPÄEV SATURDAY	PÜHAPÄEV SUNDAY
31		1	2	3	4	5	6
32	7	8	9	10 Lauritsapäev	11	12	13
33	14	15 Rukkimaarjapäev	16	17	18	19	20 Taasiseseisvumispäev
34	21	22	23	24 Pärtlipäev	25	26	27
35	28	29	30	31			

Georg Melchior Kraus. Kaljutrepp Tähesilla juures Weimari hertsogipargis. 1794. Ofort, akvarell. ÜR 10317

1775. aastal asus maali ja graafika Georg Melchior Kraus (1737-1806) J. W. von Goethe kutsel Weimaris, aasta hiljem sai temast vastloodud Weimari vaba joonistuskooli direktor. Jäädvustades kaasaegse Saksamaa, eriti Weimari vaateid ja prominente ning illustreerides populaarset seltskonna- ja moeajakirja „Journal des Luxus und der Moden“, omab Krausi looming eelkõige dokumenteerivat ja kultuuriloolist tähtsust.

1778. aasta jaanuaris lõpetas Ilmi jões oma elu 17-aastane Christel von Laßberg, taskus Goethe Wertheri-romaan. Traagilise sündmuse mälestuspaigaks algatas Goethe Weimari hertsogiparki kaljuvärava (nn Nõelasilma) rajamise. Sellega sai alguse maastikupargi kujundamine Ilmi jõe äärde.

Georg Melchior Kraus. Rock stairs by the Star Bridge in the Duke's Park in Weimar. 1794. Etching, water colour. ÜR 10317

In 1775, at the invitation of J. W. von Goethe, the painter and graphic artist Georg Melchior Kraus (1737-1806) settled in Weimar. A year later he became the director of the newly-established Weimar free drawing school. A painter of views and prominent persons of his contemporary Germany, particularly Weimar, and illustrator of the popular fashion and lifestyle magazine “Journal des Luxus und der Moden“, Kraus's works are primarily of documentary and cultural value.

In January 1778, 17-year-old Christel von Laßberg took her own life by drowning herself in the River Ilm, a copy of Goethe's “Werther” in her pocket. To commemorate the tragic event, Goethe initiated the foundation of a rock gate (the so-called Needle's Eye) in the Duke's Park in Weimar. This was the starting point of the design of a landscape garden by the Ilm.

Reini-äärsed vaated: Bacharach, Köln, Bonn ja Nonnenwerth. U. 1830. Litograafia, akvarell.
Views of the Rhine: Bacharach, Cologne, Bonn and Nonnenwerth. C. 1830. Lithograph, water colour.

2006

September / September

NÄDAL WEEK	ESMASPÄEV MONDAY	TEISIPÄEV TUESDAY	KOLMAPÄEV WEDNESDAY	NELJAPÄEV THURSDAY	REEDE FRIDAY	LAUPÄEV SATURDAY	PÜHAPÄEV SUNDAY
35					1 Teadmiste päev; ülemaailmne rahupäev	2	3
36	4	5	6	7	8 Ussimaarjapäev	9	10
37	11	12	13	14	15	16	17
38	18	19	20	21 Madisepäev	22	23 Sügise algus kell 7.03	24
39	25	26	27	28	29 Mihklipäev	30	

26. september - 30 aastat tagasi, 1976.aastal, pandi nurgakivi uuele Tartu Ülikooli Raamatukogu hoonele
26 September - 30 years ago, in 1976, the cornerstone to the new building of Tartu University Library was laid

Reini-äärsed vaated: Bacharach, Köln, Bonn ja Nonnenwerth. U. 1830. Litograafia, akvarell. Mapist: Erinnerung an den Rhein in 24 colorirten Ansichten. Düsseldorf, [u. 1830]. ÜR 2976-2995

18. sajandi lõpuks olid Reini keskjooksu alad saanud turistide seas väga armastatud piirkonnaks. Reiniromantika ühendas endas maalilist ja metsikut – imetleti viljakate viinapuuväljade ja laiuvate metsadega kaetud mägesid, mähisevaid koski, süngeid kaljusid ja salapäraseid keskaegseid linnusevaremeid.

Views of the Rhine: Bacharach, Cologne, Bonn and Nonnenwerth. C. 1830. Lithograph, water colour. In: Erinnerung an den Rhein in 24 colorirten Ansichten. Düsseldorf, [c. 1830]. ÜR 2976-2995

By the end of the 18th century, the areas on the middle course of the Rhine had become very popular with tourists. The Rhine romance combined both the picturesque and the wild – the tourists admired the mountains with their fertile vineyards and massive forests, the thundering waterfalls, the gloomy rocks, and the mysterious ruins of medieval castles.

Friedrich Wilhelm Schwechten. Nike templi taastamine Ateena akropolil (H. Chr. Hanseni järgi). 1830. aastad. Akvatinta, akvarell.
Friedrich Wilhelm Schwechten. The reconstruction of the Temple of Athena Nike on the Acropolis in Athens (after H. Chr. Hansen).
1830s. Aquatint, water colour.

2006

Oktoober / October

NÄDAL WEEK	ESMASPÄEV MONDAY	TEISIPÄEV TUESDAY	KOLMAPÄEV WEDNESDAY	NELJAPÄEV THURSDAY	REEDE FRIDAY	LAUPÄEV SATURDAY	PÜHAPÄEV SUNDAY
39							1
40	2	3	4	5	6	7	8
41	9	10	11	12	13	14 Kolletamispäev	15
42	16	17	18 Luukapäev	19	20	21	22
43	23	24	25	26	27	28 Simunapäev	29 Üleminek talveajale
44	30	31 Usupuhastuspüha					

18. oktoober - konverents *Digitaalraamatukogu ja selle kasutaja IV*
25. oktoober - Tartu Ülikooli 374. aastapäev
18 October - conference *Digital Library and Its User IV*
25 October - 374th anniversary of the University of Tartu

Friedrich Wilhelm Schwechten. Nike templi taastamine Ateena akropolil (H. Chr. Hanseni järgi). 1830ndad. Akvatinta, akvarell. ÜR 10400

Üks kauneimaid joonia templeid Atikas – võidujumalanna Nike tempel Ateena akropolil – valmis 420. aastatel eKr. Projekterijaks oli üks klassikalise perioodi nimekamaid arhitekte Kallikrates. Pühamut tuntakse ka Tiivutu Nike templina: tavapäraselt tiivulisena kujutatud jumalanna kuju oli selles templis tiibadeta, et ta ei saaks Ateenast lahkuda.

Pärast kreeklaste vabadusvõitlust ning kuningriigi välja kuulutamist 1832. aastal algasid Ateena akropolil süstemaatilised väljakaevamis- ja restaureerimistööd. Nike tempel rekonstrueeriti juba 1830ndate keskpaiku.

Friedrich Wilhelm Schwechten. The reconstruction of the Temple of Athena Nike on the Acropolis in Athens (after H. Chr. Hansen). 1830s. Aquatint, water colour. ÜR 10400

One of the most beautiful Ionic temples in Attica – the Temple of Athena Nike, the goddess of victory, on the Athenian Acropolis – was completed in the 420s BC. It was designed by Callicrates, one of the foremost architects of the Classical period. The sanctuary is also known as the Temple of Wingless Victory: the statue of the goddess Nike, usually depicted with wings, was wingless in this temple to prevent her from leaving Athens.

After the Greeks' fight for freedom and the proclamation of the kingdom in 1832, systematic excavation and restoration activities began on the Acropolis in Athens. The Temple of Athena Nike was reconstructed in the mid-1830s already.

Johann Wolfgang von Goethe. Mälestused Sitsiliast. 1787. Akvarell, tušš.
Johann Wolfgang von Goethe. Memories of Sicily. 1787. Water colour, Indian ink.

2006

November / November

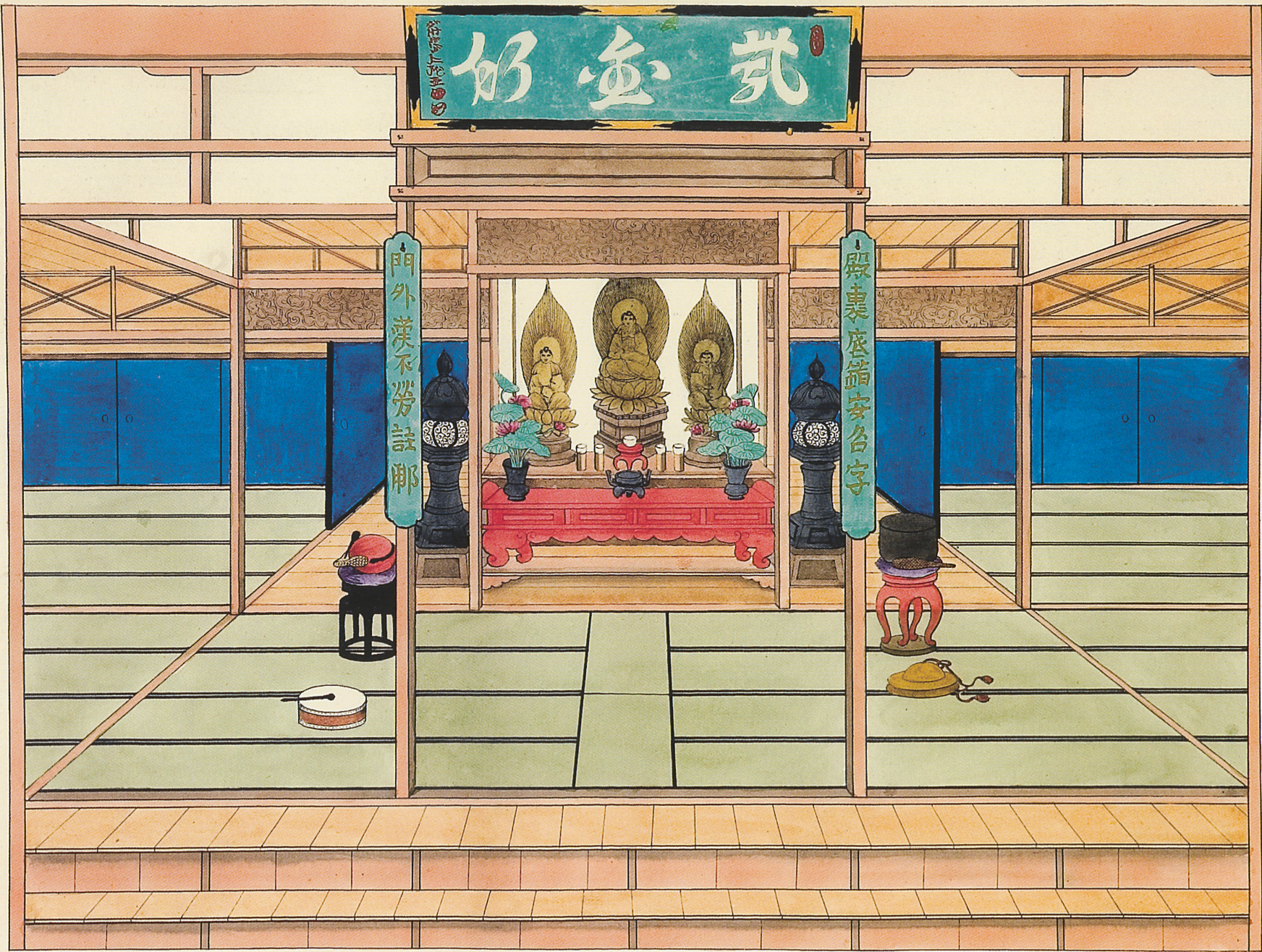
NÄDAL WEEK	ESMASPÄEV MONDAY	TEISIPÄEV TUESDAY	KOLMAPÄEV WEDNESDAY	NELJAPÄEV THURSDAY	REEDE FRIDAY	LAUPÄEV SATURDAY	PÜHAPÄEV SUNDAY
44			1 Pühakutepäev	2 Hingedepäev	3	4	5
45	6	7	8	9	10 Mardipäev	11	12 ^T Isadepäev
46	13	14	15	16 ^T Taassünnipäev	17	18 ^T Läti Vabariigi väljakuulutamise päev	19
47	20	21	22	23	24	25 Kadripäev	26
48	27	28	29	30 Andresepäev			

Johann Wolfgang von Goethe. Mälestused Sitsiiliast. 1787. Akvarell, tušš. ÜR 4639

Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832) jõudis esmakordselt Sitsiiliasse 1787. aasta märtsis. Maastikumaalijast ja -joonistajast sõbra Chr. H. Kniepi eeskuju ja nõuandeid järgides lõi ka Goethe hulgaliselt maastikuvisandeid. Kaks joonistust Tartu Ülikooli Raamatukogu esimese direktori Karl Morgensterni kunstikogust valmisid tõenäoliselt pärast Goethe Sitsiiliast lahkumist 1787. aasta teisel poolel.

Johann Wolfgang von Goethe. Memories of Sicily. 1787. Water colour, Indian ink. ÜR 4639

Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832) first arrived in Sicily in March 1787. Following the example and advice of his friend, the landscape painter and draughtsman Chr. H. Kniep, Goethe created many landscape sketches. The two drawings from the art collection of Karl Morgenstern, the first director of Tartu University Library, were probably completed after Goethe's departure from Sicily, in the second half of 1787.

BUDDHADIENT (BUTTÔ). SECTE ZENSJÛ.
Das Innere des Haupttempels von Kōtaiji.

Zen-tempel Kotaijis. Pärast 1832. Litograafia, akvarell.
Zen temple in Kotaiji. After 1832. Lithograph, water colour.

2006

Detsember / December

NÄDAL WEEK	ESMASPÄEV MONDAY	TEISIPÄEV TUESDAY	KOLMAPÄEV WEDNESDAY	NELJAPÄEV THURSDAY	REEDE FRIDAY	LAUPÄEV SATURDAY	PÜHAPÄEV SUNDAY
48					1	2	3 Esimene advent
49	4	5	6 Talvine niguapäev	7	8	9	10 Teine advent
50	11	12	13 Luutsinapäev	14	15	16	17 Kolmas advent
51	18	19	20	21 Toomapäev	22 Talve algus kell 2.22	23	24 Jõululaupäev Neljas advent
52	25 Esimene jõulupüha	26 Teine jõulupüha	27	28 Süüdalastepäev	29	30	31 Vana-aasta

Zen-tempel Kotaijis. Pärast 1832. Litograafia, akvarell. Raamatus: Ph. F. von Siebold. Nippon: Archiv zur Beschreibung von Japan und dessen Neben- und Schutzländern. Bd. 5: Pantheon von Nippon. Leyden, [s.a.].

Saksa arst Philipp Franz von Siebold (1796-1866) jõudis välismaailmale suletud Jaapanisse 1823. aastal. Kolm aastat hiljem võeti ta Hollandi saatkonna teenistusse keiserliku õukonna juures Edos (Tokyo). Sellega avanes tal võimalus Jaapanis ringi reisida ning vaadelda põhjalikumalt jaapani kultuuri, tavasid ja inimesi. Oma uurimistulemused avaldas Siebold mahukas publikatsioonis „Nippon. Archiv zur Beschreibung von Japan...” (al. 1832). Kuni 20. sajandini jäi see üheks olulisemaks infoallikaks Jaapani kohta.

Zen-budism jõudis Jaapanisse 12. sajandi lõpus. Eriti populaarseks sai meditatsiooni ja distsipliini tähtsustava koolkonna õpetus samuraide klassis, kuid levis ka lihtrahva seas. Zen-budistlik tempel Kotaijis Nagasaki lähedal rajati 1608. aastal.

Zen temple in Kotaiji. After 1832. Lithograph, water colour. In: Ph. F. von Siebold. Nippon: Archiv zur Beschreibung von Japan und dessen Neben- und Schutzländern. Bd. 5: Pantheon von Nippon. Leyden, [s.a.].

The German physician Philipp Franz von Siebold (1796-1866) reached Japan, then closed to the outside world, in 1823. Three years later he was employed by the Dutch embassy at the imperial court in Edo (Tokyo). This provided him with an opportunity to travel in Japan and thoroughly observe the Japanese culture, customs, and people. Siebold published his findings in the voluminous book, “Nippon. Archiv zur Beschreibung von Japan...” (volume 1 appeared in 1832). It remained one of the foremost sources of information on Japan until the 20th century.

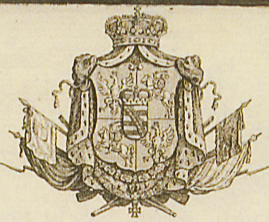
Zen was introduced into Japan in the late 12th century. This school of Buddhism, which emphasizes meditation and discipline, became particularly popular with the samurai, but also with the common people. The Zen temple in Kotaiji near Nagasaki was founded in 1608.

Ansicht des Platzes und der Kirche von St. Peter

*Dedicé à Son Altesse Royale
Prince Royal de Prusse,*

Citt. Briv. S. C. M.

Vue de la Place et de l'Eglise de St. Pierre.

*Le Prince Albert de Saxe,
Duc de Teschen &c. &c.*

*Par Son très humble et très obéissant
Serviteur Charles Schütz*

Carl Schütz. Püha Peetruse kirik ja väljak Viinis. 18. sajandi lõpp. Ofort, akvarell.
Carl Schütz. St. Peter's Church and Square in Vienna. Late 18th century. Etching, water colour.

2007

Jaauuar / January

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
1	1	2	3	4	5	6	7
2	8	9	10	11	12	13	14
3	15	16	17	18	19	20	21
4	22	23	24	25	26	27	28
5	29	30	31				

Veebruar / February

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
5				1	2	3	4
6	5	6	7	8	9	10	11
7	12	13	14	15	16	17	18
8	19	20	21	22	23	24	25
9	26	27	28				

Märts / March

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
9				1	2	3	4
10	5	6	7	8	9	10	11
11	12	13	14	15	16	17	18
12	19	20	21	22	23	24	25
13	26	27	28	29	30	31	

Aprill / April

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
13							1
14	2	3	4	5	6	7	8
15	9	10	11	12	13	14	15
16	16	17	18	19	20	21	22
17	23	24	25	26	27	28	29
18	30						

Mai / May

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
18		1	2	3	4	5	6
19	7	8	9	10	11	12	13
20	14	15	16	17	18	19	20
21	21	22	23	24	25	26	27
22	28	29	30	31			

Juuni / June

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
22					1	2	3
23	4	5	6	7	8	9	10
24	11	12	13	14	15	16	17
25	18	19	20	21	22	23	24
26	25	26	27	28	29	30	

Juuli / July

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
26							1
27	2	3	4	5	6	7	8
28	9	10	11	12	13	14	15
29	16	17	18	19	20	21	22
30	23	24	25	26	27	28	29
31	30	31					

August / August

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
31			1	2	3	4	5
32	6	7	8	9	10	11	12
33	13	14	15	16	17	18	19
34	20	21	22	23	24	25	26
35	27	28	29	30	31		

September / September

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
35						1	2
36	3	4	5	6	7	8	9
37	10	11	12	13	14	15	16
38	17	18	19	20	21	22	23
39	24	25	26	27	28	29	30

Oktoober / October

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
40	1	2	3	4	5	6	7
41	8	9	10	11	12	13	14
42	15	16	17	18	19	20	21
43	22	23	24	25	26	27	28
44	29	30	31				

November / November

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
44				1	2	3	4
45	5	6	7	8	9	10	11
46	12	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24	25
48	26	27	28	29	30		

Detsember / December

NDL	E	T	K	N	R	L	P
W	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
48						1	2
49	3	4	5	6	7	8	9
50	10	11	12	13	14	15	16
51	17	18	19	20	21	22	23
52	24	25	26	27	28	29	30
1	31						

Carl Schütz. Püha Peetruse kirik ja väljak Viinis. 18. sajandi lõpp. Ofort, akvarell. Albumis: Sammlung von Aussichten der Residenzstadt Wien von ihren Vorstädten und einigen umliegenden Oertern. Vienne, [1779-1798].

Viinis õppinud ja töötanud joonistaja, vasegravöör ja arhitekt Carl Schütz (1745-1800) jäädvustas oma elu jooksul rohkesti arhitektuuri- ja kohavaateid. Aastast 1779 tegi Schütz kaastööd Austria pealinna ja selle ümbruse vaadete sarjale, mida andis välja Viini kirjastus „Artaria“. Sari kujunes väga populaarseks ning vaadetest anti hiljem välja mitmeid kordustrükke.

Gabriele Montani ja Johann Lukas von Hildebrandi projekteeritud Püha Peetruse kirik (1733) on kaunimaid barokk-kirikuid Viinis.

Carl Schütz. St. Peter's Church and Square in Vienna. Late 18th century. Etching, water colour. In: Sammlung von Aussichten der Residenzstadt Wien von ihren Vorstädten und einigen umliegenden Oertern. Vienne, [1779-98].

The draughtsman, copper engraver and architect Carl Schütz (1745-1800), who studied and worked in Vienna, created many architectural and topographical views during his life. Since 1779, he contributed to the series of views of the Austrian capital and the surroundings of the city, issued by the Artaria publishing house in Vienna. The series proved to be very popular and several reprints of the views were made.

St. Peter's Church (1733), designed by Gabriele Montani and Johann Lukas von Hildebrand, is one of the most beautiful Baroque churches in Vienna.

Koostanud Moonika Teemus
Fotod Andres Tennus
Kujundanud Maarika Tang
Tõlkinud Sulo Lembinen
Toimetanud Mare Rand, Helen Valdma
Produtsent Ilona Smuškina

W. Struve 1, 50091 Tartu
Telefon 7375 702
Faks 7375 701
E-post library@utlib.ee
www.utlib.ee

© Tartu Ülikooli Raamatukogu

Compiled by Moonika Teemus
Photos by Andres Tennus
Design by Maarika Tang
Translated by Sulo Lembinen
Edited by Mare Rand, Helen Valdma
Produced by Ilona Smuškina

1, W. Struve St., 50091 Tartu, Estonia
Phone +372 7375 702
Fax +372 7375 701
E-mail library@utlib.ee
www.utlib.ee

© Tartu University Library